

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg Plan og Miljø	141/21	01.09.2021
Formannskapet	92/21	02.09.2021
Formannskapet	102/21	30.09.2021

Kommunedelplan for naturmangfold – 1.gangsbehandling

Vedtak i Formannskapet - 30.09.2021

1) I medhold av plan- og bygningsloven § 11-14 vedtar Stjørdal kommune at forslag til kommunedelplan for naturmangfold (13.08.2021) blir sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn.

2) I budsjett for 2022 søkes innarbeidet minimum kr. 200 000,- for utarbeidelse av handlingsplan og oppfølging av tiltak i kommunedelplan for naturmangfold.

Behandling i Formannskapet - 30.09.2021

Kommunedirektørens forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak i Formannskapet - 02.09.2021

Saken utsettes.

Behandling i Formannskapet - 02.09.2021

Nelly Lian (FRP) fremmet følgende forslag:
Saken utsettes.

Lians (FRP) utsettelsesforslag enstemmig vedtatt.

Innstilling i Utvalg Plan og Miljø - 01.09.2021

1) I medhold av plan- og bygningsloven § 11-14 vedtar Stjørdal kommune at forslag til kommunedelplan for naturmangfold (13.08.2021) blir sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn.

2) I budsjett for 2022 søkes innarbeidet minimum kr. 200 000,- for utarbeidelse av handlingsplan og oppfølging av tiltak i kommunedelplan for naturmangfold.

Behandling i Utvalg Plan og Miljø - 01.09.2021

Kommunedirektørens forslag til innstilling enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1) I medhold av plan- og bygningsloven § 11-14 vedtar Stjørdal kommune at forslag til kommunedelplan for naturmangfold (13.08.2021) blir sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn.

2) I budsjett for 2022 søkes innarbeidet minimum kr. 200 000,- for utarbeidelse av handlingsplan og oppfølging av tiltak i kommunedelplan for naturmangfold.

Vedlegg

- Kommunedelplan for naturmangfold_forslag 13.08.2021
- Planprogram for kommunedelplan for naturmangfold_vedtatt 20.05.2021

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

- Gaarder, G., Lorentzen, M. N., Abaz, A. H. & Nyjordet, S. G. 2021. Innspill til kommunedelplan for naturmangfold i Stjørdal kommune. Miljøfaglig Utredning, rapport 2021-32. 136 s. + vedlegg. ISBN 978-82-0168-5.

Sammendrag

Et forslag til kommunedelplan for naturmangfold er utarbeidet på grunnlag av tidligere vedtatt planprogram. Kommunedelplanen har som hovedmålsetting å bidra til å stanse tapet av naturmangfold i Stjørdal gjennom bærekraftig forvaltning. Planen skal bidra til å utdype mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel, og gi viktige innspill til kommuneplanens arealdel.

Saksopplysninger

BAKGRUNN

Kommunestyret erklærte 23.05.2019 at det er en klima- og miljøkrise vi lever i, og satte med dette tap av biologisk mangfold på dagsorden. Senere samme år ble kommunal planstrategi for perioden 2019–2023 vedtatt, hvor det ble slått fast at kommunen trenger en plan for forvaltning av biologisk mangfold.

I kommuneplanens samfunnsdel 2020–2032 er det et stadfestet mål om at kommunen skal være en foregangskommune innen klima- og miljøtiltak. Det er nedfelt strategier for å nå dette målet mtp. naturmangfold, og de er som følger:

- Stjørdal kommune skal ha en bærekraftig forvaltning av natur og naturmangfold.

- Uberørt natur, store sammenhengende naturområder og økologiske korridorer skal bevares.

En kommunedelplan for naturmangfold (KDP NM) vil være en plan for biologisk mangfold og følge opp mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel. Hovedmålsettingen med planen er å bidra til å stanse tapet av naturmangfold i Stjørdal gjennom bærekraftig forvaltning. KDP NM er ikke juridisk bindende, men skal, foruten å følge opp samfunnsdelens mål og strategier, gi viktige innspill til kommuneplanens arealdel. KDP NM vil være et verktøy som eksempelvis kan brukes for å hjelpe forvaltningen med å vurdere kunnskapsstatusen, ta vare på naturområder, innhente manglende kunnskap og restaurere natur.

Miljødirektoratet har gitt kommunen økonomiske midler til å utarbeide en slik tematisk kommunedelplan, med forutsetning om vedtak av selve planen i løpet av 2021. Miljødirektoratets støtte er basert på Stortingsmelding nr. 14 (2015–2016), hvor regjeringen ønsket at kommunene skulle utarbeide egne kommunedelplaner for naturmangfold.

PLANPROSESS

Kommunedelplanen skal følge krav i kapittel 11 i plan- og bygningsloven (pbl). Dette innebærer blant annet at et planprogram må ligge til grunn for utarbeidelsen av kommunedelplanen (pbl § 11-13). Et planprogram skal angi formålet med planen, fastsette rammer for planarbeidet og gjøre det mulig for myndigheter og berørte parter å komme med innspill tidlig i planprosessen. Oppstart av planarbeidet ble kunngjort 24.02.2021, samtidig som forslag til planprogram ble sendt på høring og utlagt til offentlig ettersyn. Planprogrammet ble vedtatt av kommunestyret 20.05.2021. Samtidig som arbeidet med planprogrammet pågikk, ble firmaet Miljøfaglig Utredning AS (MU) hyret av kommunens administrasjon til å lage en faglig rapport som kommunedelplanen kunne være basert på. MU startet arbeidet 22.03.2021 og leverte en endelig rapport 21.06.2021.

Planforslaget er utarbeidet i henhold til det vedtatte planprogrammet og er basert på rapporten fra MU. Rapporten har tatt for seg eksisterende informasjon i blant annet relevante litteraturkilder og offentlige databaser. Øvrige eksterne fagfolk og ulike lokale ressurspersoner innenfor miljørelaterte organisasjoner og enkeltpersoner har også bidratt til rapporten. Vel verdt å nevne er også de mange og lokale fotobidragene, som har gitt en godt illustrert kommunedelplan.

PLANFORSLAGET

KDP NM består av en innledende del, tematisk del og tiltaksdel. I den innledende delen (kap. 1–3) er det blant annet en beskrivelse av formålet med planen, relevante føringer og sentralt lovverk, samt utfordringer og trusler for naturmangfoldet. Den tematiske delen (kap. 4–6) oppsummerer kunnskapen om naturmangfoldet i Stjørdal kommune og knytter dette til §§ 8–10 i naturmangfoldloven. Konkrete retningslinjer for å unngå tap av naturmangfold som følge av den samlede belastningen som naturtypene er utsatt for, er også foreslått (kap. 6).

Tiltaksdelen (kap. 7) beskriver mål og tiltak for de viktigste satsingsområdene og utfordringene for naturmangfoldet i kommunen. Tiltakene er i hovedsak utarbeidet på grunnlag av kunnskapsdelen, og er gitt en prioritet (lav, middels eller høy) basert på hvor kritisk det er at de blir gjennomført med hensyn til naturmangfoldet. For å organisere og tilpasse tiltakene til den kommunale hverdagen, er de organisert etter forvaltningsform og ikke etter hva slags

naturmangfold de berører. Inndelingen er 1) retningslinjer for administrativ saksbehandling, 2) kunnskapsoppbygging, 3) aktive, fysiske tiltak og 4) informasjon og holdningsarbeid.

Som vedlegg til planen er det blant annet en liste over alle registrerte rødlistearter i kommunen med kjerneinformasjon (rødlistestatus, hovednaturtype, etc.). For å kunne effektivisere datasøk i primærkildene ved behov, er relevant informasjon fra alle litteraturkildene systematisert i tabellform i et annet vedlegg. Også en beskrivelse av metoder og metodeutvikling for kartlegging og verdisetting av naturtyper, samt en utdypelse av kantsoneforvaltning er vedlagt planen. Informasjon om broddbergknapp, Stjørdals kommuneblomst, er også gitt i et vedlegg.

KDP NM skal ha en tidshorison på 12 år, gjeldende fra det tidspunktet planen blir vedtatt, jamfør vedtatt planprogram. Tiltaksdelen skal revideres hyppigere enn temadelen. KDP NM omfatter hele kommunen.

Vurdering

FORHOLDET TIL KOMMUNALE OG GLOBALE, NASJONALE OG REGIONALE FØRINGER

Kommunedirektøren mener at forslaget til KDP NM er i tråd med planprogrammet og følger opp vedtaket i kommunal planstrategi. KDP NM er et viktig verktøy for oppfølging av mål og strategier nedfelt i kommuneplanens samfunnsdel. Videre gir den viktige innspill til kommuneplanens arealdel som nå er under rullering, blant annet gjennom tiltak av typen «ta vare på [område]...» som kan bli fulgt opp med hensynssoner i kommuneplanens arealdel.

Stjørdal kommune har gjennom kommuneplanens samfunnsdel vedtatt å jobbe aktivt med å nå FN's bærekraftsmål og legge disse til grunn for videre utvikling av kommunen. KDP NM vil være et viktig verktøy for å følge opp disse, samt andre globale, nasjonale og regionale føringer.

INNHold OG OMFANG

I KDP NM står §§ 8–10 i naturmangfoldloven sentralt, dvs. kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9) og økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10). Ettersom KDP NM skal være et verktøy i forvaltningen av naturmangfold, er det helt essensielt at betydningen av disse paragrafene er utdypet og satt i sammenheng med kunnskapen som finnes om naturmangfoldet i kommunen. KDP NM er et omfattende dokument. Imidlertid gjør oppbyggingen og innholdet at den kan fungere som et oppslagsverk. KDP NM vil på denne måten bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget for politiske og administrative beslutninger i kommunen, skape forutsigbarhet for forvaltningen, grunneiere og utbyggere, lette saksbehandlingen og ikke minst sannsynliggjøre en bærekraftig forvaltning av naturmangfoldet i kommunen.

Kommunen har som mål å være en foregangskommune innen klima- og miljøtiltak. Med andre ord skal kommunen være tydelig bedre på feltet enn gjennomsnittet av norske kommuner. Dette krever et godt styringsverktøy. Kommunedirektøren mener at KDP NM slik den foreligger vil kunne være et slikt verktøy.

Det hadde vært nyttig å ha kunnskapen fra utførte naturtypekartlegginger presentert i kart. Imidlertid har kartleggingsmetoder forandret seg over tid, noe som blant annet innebærer at både begrepsbruk, definisjoner og verdivurderinger varierer. Naturtyper kan ha forskjellige navn,

ulike beskrivelser og verdiangivelser, og likevel gjelde mer eller mindre samme område/lokalitet. Rent praktisk ville det derfor vært utfordrende å lage et kart som gir et riktig bilde på kunnskapen. I tillegg ville et slikt kart øke sannsynligheten for mistolkning og uheldige beslutninger. KDP NM inneholder derfor ikke et oppsummerende kart over kunnskap fra utførte naturtypekartlegginger.

SPESIELT OM TILTAKENE, VIDERE ARBEID OG ØKONOMISK RAMME

Antall tiltak som blir foreslått er høyt, men listen er på ingen måte uttømmende. Nye tiltak vil bli identifisert som følge av mer arbeid med faget. Samtidig kan tiltak bli endret avhengig av grunneier og/eller sektormyndighet. Det er derfor viktig at denne delen av KDP NM revideres hyppigere enn temadelen.

Kommunedirektøren har i denne omgang valgt å lage en oversikt over tiltak som bør gjennomføres (tiltaksplan), og ikke en handlingsplan. Sistnevnte krever mer tid og modning å utarbeide. Valget ble gjort av hensyn til pågående arbeid med andre planer som trenger innspill fra KDP NM, samt Miljødirektoratets frist for vedtak av KDP NM mtp. økonomisk støtte. Også behovet for å snarlig få vedtatt en KDP NM som kan brukes av både saksbehandlere og politikere, f.eks. til identifisering av kompenserende tiltak i reguleringsplan, tilsa at arbeidet i denne omgang skulle begrenses til en tiltaksplan. Tiltaksplanen sier imidlertid ingenting om kompleksiteten til tiltakene, tidshorisont for gjennomføring, hvem som skal være ansvarlig og/eller utførende, eller hvilke ressurser gjennomføring av tiltakene vil kreve. Kommunedirektøren foreslår at administrasjonen i løpet av 2022 utarbeider en handlingsplan som kan beskrive tiltakene mtp. det ovennevnte.

Kommunedirektøren ønsker å presisere at det ikke nødvendigvis er slik at kommunen skal være utførende eller økonomisk ansvarlig for alle tiltakene. Det er naturlig at noen av tiltakene blir gjennomført i forbindelse med andre prosjekter med andre ansvarlige, eksempelvis ved reguleringsarbeid som nevnt over.

Imidlertid er det viktig at kommunen har en egen økonomisk ramme for tiltak knyttet til KDP NM, tilsvarende for kommunens klimaarbeid. Dette er nødvendig både for at kommunen skal kunne bidra med støtte for å øke gjennomførbarheten av tiltak ifm. andre prosjekter og for å kunne gjennomføre tiltak selv. En økonomisk ramme er avgjørende for at kommunen skal oppnå og følge opp allerede vedtatte mål og strategier knyttet til naturmangfold. Jo større den økonomiske rammen er, desto mer får man gjort. Rammen bør også være så stor slik at politikerne kan angi prioriterte satsningsområder som administrasjonen kan følge opp, samtidig som det også er midler til å gjennomføre tiltak i forbindelse med andre prosjekter på andre områder. For flere av tiltakene kan det være aktuelt å søke om ekstern finansiering. Eventuell tildeling av slike midler forutsetter ofte at kommunen kan stille med egenfinansiering på en andel av tiltaket.

Utarbeidelse av handlingsplanen vil kreve et visst ressursbehov økonomisk og utredningsmessig sett, bl.a for å belyse de økonomiske konsekvensene av hvert enkelt tiltak og omfang. Til dette, og for å ha et handlingsrom for enkle tiltak, foreslår kommunedirektøren at det settes av minimum kr. 200 000,- i budsjett for 2022. Når handlingsplanen er vedtatt, vil fremtidige års budsjett og økonomiplanarbeid bestemme ambisjonsnivået mtp. oppfølging.

Som tidligere nevnt har alle tiltakene blitt gitt en viss prioritet (lav, middels eller høy) basert på hvor kritisk det er at tiltakene blir gjennomført med hensyn til naturmangfoldet. Selv om det er mest å hente på å utføre de tiltakene som har høy prioritet, må man ikke unnlate å gjennomføre

tiltak med lavere prioritet hvis det allikevel er prosjekter med budsjett for å gjennomføre de sistnevnte tiltakene.

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at forslag til KDP NM, datert 13.08.2021, blir sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn.

Kommunedirektøren vurderer at minimum kr. 200 000,- er nødvendig for utarbeidelse av handlingsplan og oppfølging av tiltak i KDP NM i 2022.